

Nr 77.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående personliga ålders-tillägg för år 1921 åt förste byråinspektören å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå P. A. Lindblad och byråinspektören å samma byrå P. B. Rundblom; given Stockholms slott den 28 januari 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

G. Malm.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1921.

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Malm, anförde:

I samband med antagande av lag om tillsyn å fartyg beviljade 1914 års senare riksdag å extra stat för år 1915 anslag för anordnande av utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet m. m. Anslag för *Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 67 häft. (Nr 77—78.)* 1

samma ändamål har sedermera anvisats å extra stat jämväl för åren 1916—1921.

Organen för statskontrollen utgöras av dels en central tillsyningsmyndighet, kommerskollegium, dels ock lokala tjänstemän under den centrala myndighetens ledning.

Den å kommerskollegium såsom central tillsyningsmyndighet ankommande förhandskontrollen å fartygs sjövärdighet handhades till en början av en inom kollegium upprättad fartygsinspektionsavdelning, vars stat upptog, bland andra tjänster, en förste byråinspektörstjänst, en byråinspektörstjänst och en kvinnlig biträdesbefattning, med arvoden av respektive 5,600, 3,900 och 1,550 kronor, motsvarande, efter avdrag för pensionsavgifter, de till ordinarie tjänstemän i andra och första lönegraden samt ordinarie kvinnliga biträden av andra avlöningsgraden då utgående begynnelseavlöningsarna. I den till 1919 års lagtima riksdag avlätna propositionen om statsverkets tillstånd och behov föreslog Kungl. Maj:t, i samband med framläggandet av förslag till omorganisation av kommerskollegium från och med år 1920, riksdagen att i stället för nämnda avdelning inrätta en fartygsinspektionsbyrå inom kollegium, och äskade Kungl. Maj:t för ändamålet — alltjämt å extra stat — ett förslagsanslag å högst 33,750 kronor, avsett bland annat till avlönande av en förste byråinspektör, en byråinspektör och ett kvinnligt biträde av andra graden, med arvoden, efter sedvanliga pensionsavdrag, av respektive 5,600, 3,900 och 1,950 kronor.

I skrivelse den 12 juni 1919, nr 7 A, anmälde riksdagen, bland annat, att riksdagen bifallit vad Kungl. Maj:t sålunda hemställt.

Då fartygsinspektionens organisation och ställning inom statsförvaltningen till följd av olika förhållanden, närmast på grund av ännu pågående utredningar i åtskilliga frågor angående kontrollen från det allmännas sida i nu förevarande avseende, såsom exempelvis spörsmålen om fartygsbesättnings arbets- och levnadsförhållanden, ännu icke kunnat definitivt fastslås, har anslag till fartygsinspektionsbyrå — liksom till den lokala fartygsinspektionen — sedermera alltjämt beviljats allenast å extra stat. Även för år 1922 har Kungl. Maj:t gjort framställning i sådant syfte.

Kommerskollegii skrivelse den 20 januari 1920.

I skrivelse den 20 januari 1920 har kommerskollegium — efter att hava erinrat om 1914 års senare riksdags beslut om inrättande av förenämnda fartygsinspektionsavdelning — anfört följande:

»Den 31 december 1914 förordnade Eders Kungl. Maj:t ingenjören Per Axel Lindblad att tillsvidare från och med den 1 januari 1915 vara förste byråinspektör

å förenämnda avdelning, varjämte kollegium genom beslut likaledes den 31 december 1914 förordnade sjökaptenen Pehr Birger Rundblom och den 30 i samma månad Louise Wilhelmina Blomstedt att från och med nämnda den 1 januari 1915 tillsvidare vara, Rundblom byråinspektör och Blomstedt kvinnligt biträde av andra graden å samma avdelning. Alltsedan sistnämnda dag hava Lindblad, Rundblom och Blomstedt oavbrutet innehåft ifrågavarande förordnanden och skulle alltså, därest respektive befattningar varit uppförda å ordinarie stat, från och med ingången av år 1920 hava varit berättigade till ålderstillägg, Lindblad och Rundblom med vardera 500 kronor och Blomstedt med 200 kronor.

I den av 1919 års lagtima riksdag antagna, av Eders Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 19 juni 1919 godkända nya avlöningsstaten för kollegium har fartygsinspektionsavdelningen förändrats till en självständig byrå, fartygsinspektionsbyrån, upptagande, bland annat, ovannämnda befattningar oförändrade samt fortfarande liksom byrån i dess helhet på extra stat. Anledningen till att byrån uppfördes på extra stat angavs uttryckligen vara hänsynen till svårigheten att dåmera definitivt fastslå den lämpligaste organisationsformen.

Den omständigheten, att nu ifrågavarande befattningar på grund av angivna förhållanden icke uppförts på ordinarie stat, synes kollegium emellertid icke böra utgöra hinder för tilldelande av ålderstillägg till befattningarnas innehavare. Kollegium anhåller att härutinnan få hänvisa på och åberopa vad föredragande departementschefen vid anmälan inför Eders Kungl. Maj:t den 7 januari 1920 av de frågor, som tillhörde regleringen för år 1921 av riksstatens femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet, under punkt 5 anfört i fråga om beredande under med de förevarande likartade förhållanden av ett personligt ålderstillägg från och med år 1920 åt assistenten för sjöfartsärenden hos socialstyrelsen, sjökaptenen Erik Axel Fredrik Eggert.

I enlighet med därom av kollegium gjord framställning har Eders Kungl. Maj:t före-lagit innevarande års riksdag förändring från och med år 1921 av förenämnda kvinnliga biträdesbefattning till sådan befattning av tredje graden. Under förutsättning av riksdagens bifall härtill, torde alltså det ifrågasatta ålderstillägget till Blomstedt behöva medgivas allenast för år 1920. I samband med kollegii ovannämnda framställning hemställde kollegium jämväl om åtgärder i syfte att byråinspektörsbefattningen måtte från och med år 1921 förenas med avlöning i andra lönegraden. Då kollegii ifrågavarande framställning emellertid, såsom av statsverkspropositionen för innevarande år framgår, på däri anförda skäl icke för närvarande vunnit nådigt avseende, synes det ålderstillägg, som torde få ifrågakomma för byråinspektören Rundblom, i likhet med det ifrågasatta ålderstillägget till förste byråinspektören Lindblad, böra medgivas att utgå från och med år 1920 tillsvidare, så länge han innehar sin ifrågavarande befattning.»

Kommerskollegium hemställde därför om framställning till 1920 års riksdag i syfte att Lindblad, Rundblom och Blomstedt måtte, Blomstedt under år 1920 samt Lindblad och Rundblom från och med år 1920 tillsvidare, så länge de fortfarande innehade sina befattningar såsom förste byråinspektör respektive byråinspektör å kollegii fartygsinspektionsbyrå, komma i åtnjutande av personliga ålderstillägg, Blomstedt

med 200 kronor samt envar av Lindblad och Rundblom med 500 kronor, att utgå från vederbörande huvudtitels förslagsanslag till ålderstillägg.

Någon proposition i ämnet blev emellertid icke till 1920 års riksdag avlåten. Anledningen därtill torde hava varit, att vid den tid, då kommerskollegii framställning gjordes, frågan om vissa förändrade grunder för rätt till ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst låg under utredning hos 1902 års lönereglerykommitté.

Kommerskollegii skrivelse den 26 augusti 1920.

I skrivelse den 26 augusti 1920 har kommerskollegium sedermera, under åberopande av sin förenämnda skrivelse den 20 januari 1920, återupprepat sin hemställan om beredande av personliga ålderstillägg till nämnda tre befattningshavare, att utgå jämväl för år 1920. Kollegium anmärker därvid emellertid, att, därest riksdagen skulle bifalla av kollegium väckt förslag om ändring från och med år 1922 av ovan omnämnda byråinspektörstjänst till tjänst av andra lönegraden, det till Rundblom ifrågasatta ålderstillägget borde medgivas allenast för åren 1920 och 1921.

Statskontoret.

I ett den 20 oktober 1920 över kommerskollegii framställning avgivet utlåtande har statskontoret tillstyrkt, att proposition måtte avlåtas till 1921 års riksdag om personliga ålderstillägg till Lindblad och Rundblom med 500 kronor till dem vardera. Statskontoret ansåge sig dock böra ifrågasätta, huruvida icke, i överensstämmelse med hittills gällande praxis vid beviljande av personliga ålderstillägg, nu ifrågavarande tillägg lämpligen borde medgivas att utgå först från och med år 1921. Med hänsyn därtill och då 1920 års riksdag medgivit, att den i kollegii framställning omnämnda kvinnliga biträdesbefattningen finge från och med år 1921 uppflyttas till sådan befattning av tredje graden, hemställde statskontoret, att framställningen, i vad densamma avsåge ålderstillägg till Blomstedt, icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Departementschefen.

Till en början tillåter jag mig bringa i erinran, att förberörda åt 1902 års lönereglerykommitté anförtrodda utredning angående vissa ändringar i grunderna för ålderstilläggsberäkningen utmynnade i ett den 13 mars 1920 avgivet betänkande, som i sin tur föranledde Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen den 19 mars 1920, nr 359, med förslag till vissa bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst. Denna proposition, som blev av riksdagen bifallen, avsåg emellertid endast att för ordinarie befattningshavare i

viss mån utvidga rätten till ålderstillägg och åsyftade icke att åstadkomma någon reglering av extrastatspersonalens ålderstilläggsfrågor, vilka alltjämt torde få liksom förut bedömas från fall till fall.

I sistberörda avseende må erinras om, att riksdagen vid upprepade tillfällen beviljat personliga ålderstillägg åt befattningshavare å extra stat, då med befattnings uppförande å ordinarie stat måst på grund av särskilda förhållanden anstå. Härutinnan må hänvisas exempelvis till 1920 års riksdags jämväl av kommerskollegium åberopade beslut om ålderstillägg till den hos socialstyrelsen anställda extra byråassistenten för sjöfartsärenden, sjökaptenen E. A. F. Eggert. Den omständigheten, att anslag till fartygsinspektionsbyrån hittills beviljats endast å extra stat, synes därför icke böra utestänga å byrån anställda befattningshavare från ålderstillägg, om de eljest skulle hava blivit därtill berättigade. Med hänsyn till den hittills tillämpade grundsatsen, att dylik förmån icke bör utgå för år, som föregår det, under vilket riksdagens beslut i ämnet meddelas, torde emellertid ålderstillägg i nu förevarande fall icke böra ifrågasättas för tiden före år 1921.

Vid sådant förhållande lärer till en början framställningen, i vad densamma avser ålderstillägg åt fröken Blomstedt, som från och med innevarande år jämlikt beslut av 1920 års riksdag fått sin befattning uppflyttad från andra till tredje lönegraden, icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Beträffande därefter framställningen om ålderstillägg åt Rundblom tillåter jag mig erinra, att Kungl. Maj:t i innevarande års statsverksproposition framlagt förslag om förändring från och med år 1922 av den av Rundblom nu på förordnande bestridda byråinspektörstjänsten till en förste byråinspektörstjänst. Vid bifall härtill lärer ålderstillägg åt Rundblom böra medgivas allenast för innevarande år.

Vad slutligen Lindblad angår, är att märka, att i samband med det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till innevarande års riksdag om ny lönereglering från och med nästkommande år för befattningshavare vid statsdepartementen och de centrala ämbetsverken avlöningsförmånerna för extra befattningshavare i de ämbetsverk, som sålunda skulle löneregleras, föreslagits skola från och med år 1922 beräknas i anslutning till de i förberörda löneregleringsförslag för ordinarie befattningshavare angivna grunderna. Med hänsyn till att riksdagen ännu icke varit i tillfälle att fatta beslut i dessa frågor och då det sålunda är omöjligt att för närvarande bedöma, efter vilka grunder och med vilket belopp ålderstillägg efter utgången av innevarande år må komma att till befattningshavare i de centrala verken utgå, synes det mig, att

framställning om dylikt tillägg för Lindblad nu bör inskränkas till att avse endast år 1921. Huru för tiden därefter Lindblads ålderstilläggsfråga bör ordnas torde väl framdeles få tagas under förnyat övervägande.

Båda de här ovan av mig förordade personliga ålderstilläggen torde, på sätt kommerskollegium föreslagit och i överensstämmelse med vad som föreskrivits i avseende å det till sjökaptenen Eggert utgående ålderstillägget, lämpligen kunna bestridas av vederbörande huvudtitels allmänna ålderstilläggsanslag.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förste byråinspektören å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå Per Axel Lindblad och byråinspektören å samma byrå Pehr Birger Rundblom må för år 1921 komma i åtnjutande av personligt ålderstillägg envar till belopp av 500 kronor, att utgå från det under tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition i ämnet avlätas till riksdagen av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hans von Arnold.
